

Frijs's Testamente. Der er vist flere, der erindrer, at noget af det sidste, Grev Frijs sagde i dansk Politik, var: Lad Konservatismen sværge til Liberalismen, der har vi vort Fremtidsprogram. Efter at Konservatismen havde bekæmpet Liberalismen gennem en Menneskealder, kom der et Tidspunkt, hvor Liberalismen havde sejret og vokset sig stærk, men hvor den begyndte at visne. Saa kom de Konservative og sluttede sig til den og allierede sig med den, saa kom store Dele af Venstre og allierede sig med alle de gamle Samfundsmagter, de for længst overvundne, med alle Rudimenterne fra tidligere Samfundstilstande, for at gøre Front mod den nye Retningslinie, den nye Verdensudvikling, som Tiden nu er til, og som nu kræves. Jeg vil ikke tro, at vi nu paa den socialpolitiske Lovgivnings Omraade er kommet til Verdens Ende, saaledes som det kunde synes efter det ærede Medlem Hr. N. Neergaards Ord om, at man ikke kan komme længere. Der er i den bestaaende socialpolitiske Lovgivning, som den har udviklet sig i den sidste Menneskealder, Mangler, Fejl og Huller, der maa bødes, fyldes og afhjælpes, og det skulde være det nye Socialministeriums Opgave at være med i et saadant Arbejde. Jeg haaber dog fremdeles paa, at det ikke vil møde afgjort Modstand, i hvert Fald føler jeg mig forvisset om, at det ikke vil være Tilfældet i dette Ting, men jeg erkender — jeg har aldrig lagt Skjul derpaa —, at den socialpolitiske Lovgivning, som har udviklet sig i Løbet af en Menneskealder — den begyndte omkring 1890—91 —, fik en Slags Afrunding og Afslutning i de Love, der gennemførtes 1921—22, det sagde jeg netop den Gang, og jeg ønskede en saadan relativ Afslutning og Afrunding og arbejdede ivrigt med paa disse Loves Gennemførelse, selv om de fik en Form, navnlig for den sidste Vedkommende, som vi ikke kunde billige. Vort Parti havde været med i den store Kommission. Gennem det Initiativ, der fra vor Side blev taget til at rejse Spørgsmaalet i 1917, ved det Initiativ, der blev taget af de ærede Medlemmer Hr. Rode og Hr. Stauning, havde vi været med til at forberede alt dette. Ganske vist tror jeg, at samtidig med, at vi maa udbedre, hvad udbedres skal, bøde paa de

værste Huller, plastre paa Manglerne og ikke kan sige ganske vilkaarligt: nu kan der ikke gøres mere! det gælder de Børn, jeg før nævnte, det gælder Aldersrenten, det kan ogsaa gælde Invalidrenten, samtidig mener jeg, at Tiden nu nærmer sig med stærke Skridt, da den sidste Menneskealders socialpolitiske Lovgivning bør tages op til en grundig, omfattende og dybtgaaende Gennemarbejdelse, saaledes at der bliver Plan, System og Sammenhæng deri, ogsaa i Administrationen af denne Lovgivning, og dertil skulde det nye Socialministerium kunne yde et væsentligt Bidrag, selv om Rammerne for dette Ministerium endnu ikke er blevet de helt ønskelige eller de endelige.

Vor hidtidige socialpolitiske Lovgivning er for en stor Del vokset stykkevis og tilfældigt op, jeg beklager det i og for sig ikke, jeg er ikke imod en Reform, der har tilfældige, lejlighedsvis Aarsager, det kan være udmærket klogt og rigtigt at benytte en tilfældig social Situation eller en politisk Konstellation til at faa gennemført en Reform, som ellers ikke vilde blive foretaget saa tidligt; selv om den ikke er fuldkommen, bare den peger i den rigtige Retning, kan den spire og udvikles, hvad netop den socialpolitiske Lovgivning i den sidste Menneskealder har baaret Vidnesbyrd om. Vi havde neppe faaet den, hvis den ikke var vokset saadan tilfældigt op; jeg beklager det i og for sig ikke, men Tiden kommer, da der maa bringes Orden i en saadan mere tilfældigt opvokset Lovgivning; og det nye Socialministerium vil sætte en Ære i at være med til at tilvejebringe en saadan omfattende og dybtgaaende Reform. Derimod vil vi i Socialministeriet, saa længe jeg har den Ære at staa i Spidsen for dette Ministeriums Ledelse, til det yderste modsætte os ethvert Angreb paa den bestaaende socialpolitiske Lovgivning i Retning at at reducere, forringe eller ødelægge den.

Jeg vender tilbage til det, jeg spurgte om: Hvad vil de Herrer i Højre, Venstre og paa andre Kanter, naar de forlanger 100 Mill. Kr. sparet? De 100 Mill. Kr. skal dog gives ud, i hvert Fald de 90 eller 80 Mill. Kr.; de gamle, de fattige, de syge, Invaliderne skal dog leve, medmindre man